

Gebelerin Gebelik Sürecinde Ebelerden Beklentileri ve Beklentilerinin Karşılama Durumu

Expectations of Pregnant Women From Midwives During Pregnancy and Whether Their Expectations are Met

Sabriye UÇAN YAMAÇ¹, Endam ÇETİNKAYA AK^{1*}, Gülşah UĞURYOL²

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Burdur, TÜRKİYE

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Burdur, TÜRKİYE

RESEARCH ARTICLE

ÖZET

Received 15 November 2023;
Revised in revised form 23 December 2023;
Accepted 25 December 2023

ORCID:
ENDAM ÇETİNKAYA AK: 0000-0003-2667-2633
SABRİYE UÇAN YAMAÇ: 0000-0002-3932-8017
GÜLŞAH UĞURYOL: 0009-0009-3771-8546

*Correspondence: ENDAM ÇETİNKAYA AK
Address: Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak
Sağlık Yüksekokulu
Phone: 02482138271
Mobil Phone: 0505 985 31 34
e-mail: ecetinkaya@mehmetakif.edu.tr

Acknowledgements
The authors would like to thank all participants who voluntarily took part in the study.

Ethics Approval
Burdur Mehmet Akif Ersoy University Non-invasive
Clinical Research Ethics Committee
Date: 07.06.2023
ID: GO 2023/366

Conflict of Interest
The author declared that there is no conflict of interest.

Author contribution
Idea, concept and design: SUY, EÇA, GU
Data collection and analysis: EÇA, GU
Drafting of the manuscript: SUY, EÇA, GU
Critical review: SUY, EÇA

Çalışma gebelerin gebelik sürecinde ebelerden beklentilerini anlamak ve beklentilerinin karşılama durumunu belirlemek amacıyla nicel araştırma olarak planlanmıştır. Araştırmanın evrenini İzmir ilinde yaşayan ve 1 Temmuz-1 Ekim 2023 tarihleri arasında ulaşılabilen tüm gebeler oluşturmıştır. Çalışmada örneklem seçim tekniğine gidilmemiş olup, araştırmanın örneklemine çalışmaya katılmaya gönüllü olan ve bu tarih aralığında ulaşılabilen 171 gebe oluşturmıştır. Araştırmaya katılan gebelere araştırmacılar tarafından literatür taranarak geliştirilen veri toplama formu uygulanmıştır. Yapılan bu çalışmada gebelerin ebeleri tarafından, gebelik sürecindeki ihtiyaçlarının tamamen algılanmasını bekledikleri, özellikle doğum ve doğum sonrası süreçlerde bazı konularla ilgili daha fazla bilgi ve eğitime ihtiyaç duydukları belirlenmiştir. Gebelerin ebelerinden ilgili, nazik ve sabırlı olmalarını, sorularına cevap vermelerini, bilgilendirici olmalarını bekledikleri ve kendilerine ebeleri tarafından biraz daha yeterli zaman ayrılması gerektiğini düşündükleri görülmüştür. Çalışma verilerinden elde edilen sonuçlara göre; ebelerin gebelerle olan iletişim becerilerinin ve tutumlarının değerlendirilmesi, ebelerin eğitimlerinin planlanması ve iyileştirilmesi için alana önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gebe, ebe, beklenti

ABSTRACT

The study was planned as a quantitative research in order to understand the expectations of pregnant women from midwives during the pregnancy process and to determine whether their expectations are met. The population of the research consisted of all pregnant women living in İzmir and reachable between 1 July and 1 October 2023. No sample selection technique was used in the study, and the sample of the study consisted of 171 pregnant women who volunteered to participate in the study and could be reached within this date range. A data collection form developed by the researchers by reviewing the literature was applied to the pregnant women participating in the study. In this study, it was determined that pregnant women expect their midwives to fully perceive their needs during the pregnancy process, and that they need more information and training on some issues, especially during the birth and postpartum processes. It has been observed that pregnant women expect their midwives to be caring, kind and patient, to answer their questions and to be informative, and they think that their midwives should allocate more time to them. According to the results obtained from the study data; It is thought that the evaluation of midwives' communication skills and attitudes with pregnant women will make significant contributions to the field for planning and improving the training of midwives.

Keywords: Pregnant, midwife, expectation

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) tanımına göre ebe, gebelik sırasında, doğumda ve doğumdan sonra gerekli bakım ve danışmanlığı sağlamak, normal doğumları kendi sorumluluğunda yaptırmak, yenidoğanın bakımını, aile planlaması danışmanlığını yapmak üzere eğitilmiş kişidir. Uluslararası Ebeler Konfederasyonu (ICM) ebeyle "bulunduğu ülkede kabul edilen ve ICM'in temel ebelik uygulamaları için temel yeterliliklerine ve ICM'in global eğitim standartlarına dayalı ebelik eğitim programını başarıyla tamamlayarak ebelik becerilerini kazanmış, yetkinliği yasal olarak onaylanarak ebe belgesi almış kişi" olarak tanımlar. Ülkemizde ise Sağlık Bakanlığı'na göre ebe; anne-çocuk sağlığı hizmetlerini yürüten, doğum öncesi, doğum, doğum sonrası hizmetleri veren, doğuma yardımcı olan, 0-6 yaş grubu çocukların beslenmesini değerlendiren ve aşılarını yapan, aile planlaması, kişisel temizlik kuralları, ilk yardım, bulaşıcı ve sosyal hastalıklardan korunma ile

ilgili konularda bireye, aileye, topluma sağlık eğitimi veren, doğum, ölüm gibi istatistik verileri toplayan, değerlendiren kamu kuruluşları ile gerekli işbirliğini sağlayan, insani ve ahlaki davranışları ile örnek, sağlık bakanlığınca tescil edilmiş bir okuldan mezun olan meslek mensubudur (Yücel ve ark., 2018).

Her gebenin kendine özgü bakım ve izlem uygulanırken, gebelikte yaşadıkları sorunlar, değişimler, olası riskli durumlar ele alınmalı ve gebeyle özel olarak ilgilenilmelidir. Bu doğrultuda izlem planları standardize edilmiş bir bakım sağlayabildiği için gebelerin bireysel ihtiyaçlarına tam olarak bir çözüm sağlayamaz, gebelere kişisel bir bakım verilemez, dolayısıyla gebelerin bakım beklentileri değerlendirilemez (Geriş ve Kaya, 2016; Sanhan ve Nazik, 2022). Beklenti, gebelerin sağlık kurumlarında aradıkları veya görmek istedikleri bilimsel, yönetsel ve davranışsal özellikler olarak tanımlanabilir. Yapılan çalışmalarda gebelerin; doğum öncesi bakıma erişim, tıbbi kontroller, yeterli bilgi, sağlık çalışanlarıyla iyi

iletişim ve saygılı davranılma gibi beklentilerinin olduğu vurgulanmaktadır (Sarıhan ve Nazik, 2022; Bayrami ve ark., 2021; Steel ve ark., 2016).

Doğumdan memnuniyet, anne ve bebeğinin sağlığı için önemli olup, sonraki doğumların olumlu geçmesini de etkileyen bir faktördür (İşbir ve ark., 2015). Gebelerin pozitif bir doğum deneyimi yaşamayı, doğum sürecini daha rahat ve güvenli bir şekilde geçirmesi için; ebelerin gebelerin beklentilerini karşılaması, destekleyici bakım vermesi ve empatik iletişim kurması oldukça önemlidir. Doğum sürecinde annenin memnuniyetini etkileyen faktörlerden biri de ebelik bakımıdır. Dolayısıyla ebelerin gebelerin beklentilerini doğru bir şekilde anlaması ve doğru bir şekilde desteklemesi anne-bebek sağlığı açısından oldukça önemli bir yere sahiptir (Muslu ve Yanıkerem, 2020; Çalın ve ark., 2021).

Ulusal ve uluslararası ebe tanımlarında da görüldüğü üzere; gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemlerde anne-bebek sağlığını koruyup geliştirmek, gerekli eğitimi ve danışmanlığı sağlamak bir ebe'nin görev, yetki ve sorumlulukları arasında yer aldığından dolayı, bu süreçlerde gebelerin ebelerden beklentileri ve bu beklentilerinin karşılanma durumunun ele alınması oldukça önemlidir. Bu bağlamda, bu araştırma gebelerin gebelik sürecinde ebelerden beklentilerini anlamak ve beklentilerinin karşılanma durumunu belirlemek amacıyla planlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma İzmir ilinde yaşayan ve 1 Temmuz-1 Ekim 2023 tarihleri arasında ulaşılabilen gebelerin gebelik sürecinde ebelerden beklentilerini anlamak ve beklentilerinin karşılanma durumunu belirlemek amacıyla bir nicel araştırma olarak planlanmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İzmir ilinde yaşayan ve 1 Temmuz-1 Ekim 2023 tarihleri arasında ulaşılabilen tüm gebeler oluşturmuştur. Çalışmada örneklem seçim tekniğine gidilmemiş olup, araştırmanın örneklemine çalışmaya katılmaya gönüllü olan ve 1 Temmuz-1 Ekim 2023 tarihleri arasında ulaşılabilen 171 gebe oluşturmuştur. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan gebelere araştırmacılar tarafından literatür (Yurtsal ve Eroğlu, 2020; Kadioğlu ve ark., 2019; Mete ve ark., 2017; Akın ve ark., 2018; Demir ve Taşpınar, 2021; Steel ve ark., 2016) taranarak geliştirilen veri toplama formu uygulanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verilerinin toplanmasında, araştırmacılar tarafından literatür taranarak hazırlanan Bireysel Tanılama Formu ve Gebelerin Gebelik Sürecinde Ebelerden Beklentileri ve Beklentilerinin Karşılama Durumu Formu kullanılmıştır. Bireysel Tanılama Formu; gebelerin sosyodemografik özelliklerini ve ebesinde olmasını istediği özellikleri belirlemek üzere oluşturulmuş dokuz soruluk bir formdur. Gebelerin Gebelik Sürecinde Ebelerden Beklentileri ve Beklentilerinin Karşılama Durumu Formu; gebelerin gebelik sürecinde ebelerden beklentileri ve beklentilerinin karşılanma durumlarını sorgulayan 44 soruluk bir formdur. Formdaki sorulara gebelerin 'kesinlikle katılmıyorum', 'katılmıyorum', 'kısmen

katılıyorum', 'katılıyorum' ve 'kesinlikle katılıyorum' şeklinde cevap vermeleri istenmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS (22.0) istatistik paket programı kullanılmıştır. Araştırma verileri tanımlayıcı istatistiksel metotlardan sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma testleri ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan gebelerin yaş ortalaması 29.4269 ± 5.16085 yıl olarak bulunmuştur. Gebelerin sosyodemografik özellikleri incelendiğinde; %62'sinin gelir durumunun gider durumundan yüksek olduğu, %80.7'sinin lise mezunu olduğu, %93.6'sının herhangi bir kronik hastalığı olmadığı, kronik hastalığı olan 11 gebenin epilepsi (n=1), astım (n=2), hepatit b (n=1), bronşit (n=1), diyabet (n=1), hipotiroidi (n=2), anemi (n=1), guatr (n=1), kalp yetmezliği (n=1) şikayeti olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1

Gebelerin sosyodemografik özelliklerine göre dağılımı (n=171)

Sosyodemografik özellikleri	n	%	
Gelir durumu	Gelir giderden az	65	38.0
	Gelir gidere eşit	0	0
	Gelir giderden fazla	106	62.0
Eğitim durumu	İlkokul	20	11.7
	Ortaokul	6	3.5
	Lise	138	80.7
	Lisans ve üstü	7	4.1
Kronik hastalık	Evet	11	6.4
	Hayır	160	93.6
Toplam	171	100.0	

Çalışmada yer alan gebelerin gebelik haftası ortalama 23.5322 ± 12.05492 hafta olup; %28.7'si birinci trimesterde, %19.9'u ikinci trimesterde, %51.5'i üçüncü trimesterde. Gebelere önceki doğumlarını kimin eşliğinde yaptıkları sorulduğunda %55.6'sı bir kadın doğum uzmanı eşliğinde, %44.4'ü ise bir ebe eşliğinde doğumlarını gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir. Katılımcılara önceki gebeliklerinde bir gebe bilgilendirme sınıfından eğitim alıp almadıkları sorulduğunda %98.8'i herhangi bir gebe bilgilendirme eğitimi almadığını ifade etmiştir (Tablo 2). Ayrıca gebelere 'ebenizin hangi özelliklere sahip olmasını beklersiniz' diye sorulduğunda %53.8'inin hepsi (sizinle ilgilenme, güler yüzlü olma, cana yakın olma, sorularına cevap verme, bilgilendirici olma, profesyonel olma, mahremiyetinize önem vermesi, nazik olma, merhametli olma, empati kurabilme, sabırlı olma, motive edebilme, resmi davranma) cevabını verdiği görülmüştür.

Tablo 2

Gebelerin obstetrik özelliklerine göre dağılımı (n=171)

Obstetrik özellikleri	n	%	
Gebelik trimesteri	1. Trimester	49	28.7
	2. Trimester	34	19.8
	3. Trimester	88	51.5
Önceki doğumlarınızı kimin eşliğinde yaptınız?	Kadın doğum uzmanı	95	55.6
	Ebe	76	44.4
Bir gebe bilgilendirme sınıfında eğitim aldınız mı?	Evet	2	1.2
	Hayır	169	98.8
Toplam	171	100.0	

Tablo 3

Gebelerin gebelik sürecinde ebelerden beklentileri ve beklentilerinin karşılanma durumu (n=171)

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kısmen katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Gebelik sürecinde ebelere danışarak karar alıyor muydunuz?	n	1	2	11	36	121
	%	0,6	1,2	6,4	21,1	70,7
Gebelik sürecinde ebenize danışmadan herhangi bir ilaç kullanmaya karar verdiniz mi?	n	104	22	41	2	2
	%	60,8	12,9	24,0	1,2	1,2
Ebenizin sağlık kayıtlarınızı düzenli bir şekilde takip etmesini bekliyor musunuz?	n	1	2	2	36	130
	%	,6	1,2	1,2	21,1	76,0
Ebelerin doğum öncesi ve sonrası bakım ve desteklerinin tüm gebeler için eşit olmasını bekler misiniz?	n	6	36	82	19	28
	%	3,5	21,1	48,0	11,1	16,4
Ebenizin tavsiyeleri doğrultusunda gebelik sürecinde sağlıklı beslenme ve egzersiz programı uyguladınız mı?	n	0	5	29	41	96
	%	0	2,9	17,0	24,0	56,1
Ebelik hizmetlerinin doğum öncesi eğitimlerle ihtiyaçlarınızı karşıladığını düşünüyor musunuz?	n	0	3	20	60	88
	%	0	1,8	11,7	35,1	51,5
Ebenizin size sunduğu beslenme ve egzersiz tavsiyelerinin sizin için uygun olduğunu düşünüyor musunuz?	n	0	2	6	61	102
	%	0	1,2	3,5	35,7	59,6
Ebenizin size yeterli zaman ayırdığını düşünüyor musunuz?	n	0	2	17	94	58
	%	0	1,2	9,9	55,0	33,9
Ebenizin gebelik sürecinde size danışmanlık yapması için daha fazla zaman ayırmasını ister miydiniz?	n	0	3	1	41	126
	%	0	1,8	,6	24,0	73,7
Ebenizin bilgi ve tecrübelerinin sizi tatmin ettiğini düşünüyor musunuz?	n	0	2	8	40	121
	%	0	1,2	4,7	23,4	70,8
Ebenizin tecrübeli olmasını bekliyor musunuz?	n	0	2	1	30	138
	%	0	1,2	,6	17,5	80,7
Ebenizin gebelik sürecinde yeterli destek sağladığını düşünüyor musunuz?	n	0	2	11	38	120
	%	0	1,2	6,4	22,2	70,2
Ebenizin gebelik sürecinde gereksinimlerinize yönelik olarak etkili yaklaşım sergilediğini düşünüyor musunuz?	n	0	2	6	40	123
	%	0	1,2	3,5	23,4	71,9
Ebenizin gebelik sürecindeki ihtiyaçlarınızı anlamaya çalıştığını düşünüyor musunuz?	n	0	2	3	45	121
	%	0	1,2	1,8	26,3	70,8
Ebelik hizmetlerinin gebelerin gebelik ihtiyaçlarını tamamen anladığını düşünüyor musunuz?	n	0	2	54	54	61
	%	0	1,2	31,6	31,6	35,7
Ebenizin gebelik sürecinde verdiği bilgiler ve sunduğu önerilerin size yardımcı olduğunu düşünüyor musunuz?	n	0	2	4	47	118
	%	0	1,2	2,3	27,5	69,0
Ebenizin size yeterli doğum öncesi hazırlık eğitimi verdiğini düşünüyor musunuz?	n	0	2	17	49	103
	%	0	1,2	9,9	28,7	60,2
Ebenizin doğum süreci hazırlıkları hakkında sizi yeterince bilgilendirdiğini düşünüyor musunuz?	n	0	2	9	49	111
	%	0	1,2	5,3	28,7	64,9
Ebeniz size epidural anestezi, doğum esnasında rahatlatıcı teknikler, doğum sırasında pozisyon değiştirme konularında yeterli bilgi sağladığını düşünüyor musunuz?	n	0	12	61	59	39
	%	0	7,0	35,7	34,5	22,8
Ebenizin size normal doğum ve sezaryen doğum hakkında yeterli bilgi sağladığını düşünüyor musunuz?	n	0	5	20	57	89
	%	0	2,9	11,7	33,3	52,0
Ebenizin size doğum öncesi hazırlıkları yeterli bir şekilde açıkladığını düşünüyor musunuz?	n	0	2	14	61	94
	%	0	1,2	8,2	35,7	55,0

Tablo 3– Devamı						
Gebelerin gebelik sürecinde ebelerden beklentileri ve beklentilerinin karşılanma durumu (n=171)						
Gebelik sürecinde ebenizin sağladığı bilgi ve danışmanlık hizmetlerinden memnun musunuz?	n	0	3	8	56	104
	%	0	1,8	4,7	32,7	60,8
Ebenizin doğum öncesi süreçte kendisine duyduğu güvenin önemli olduğunu düşünüyor musunuz?	n	0	2	3	51	115
	%	0	1,2	1,8	29,8	67,3
Ebenizin sizinle olan iletişiminden memnun musunuz?	n	0	2	3	45	121
	%	0	1,2	1,8	26,3	70,8
Ebenizin sizinle iletişiminin yeterince açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyor musunuz?	n	0	2	4	41	124
	%	0	1,2	2,3	24,0	72,5
Ebenizin sizi doğum konusunda cesaretlendirip motive ettiğini düşünüyor musunuz?	n	0	2	6	44	119
	%	0	1,2	3,5	25,7	69,6
Ebenizin sizin özel tercihlerinize saygı gösterdiğini düşünüyor musunuz?	n	0	2	3	43	123
	%	0	1,2	1,8	25,1	71,9
Ebenizin sizi stresli veya endişeli hissettirdiğini düşündüğünüz oldu mu?	n	119	25	7	4	16
	%	69,6	14,6	4,1	2,3	9,4
Ebeniz sizi rahatsız edecek herhangi bir davranışta bulundu mu?	n	131	21	1	4	14
	%	76,6	12,3	,6	2,3	8,2
Gebelik sürecinde bir ebeyle çalışmanın sizi rahatlattığını düşünüyor musunuz?	n	2	2	2	43	122
	%	1,2	1,2	1,2	25,1	71,3
Gebelik sürecinde bir ebe ile birlikte çalışmanın size özgüven sağladığını düşünüyor musunuz?	n	0	2	0	36	133
	%	0	1,2	0	21,1	77,8
Gebelik sürecinde ebenizle kurduğunuz güvenli bağlanmanın sizi rahatlattığını düşünüyor musunuz?	n	0	2	1	35	133
	%	0	1,2	,6	20,5	77,8
Gebelik sürecinizde ebenizle birlikte doğru kararlar alma konusunda kendinizi rahat hissediyor musunuz?	n	0	2	2	36	131
	%	0	1,2	1,2	21,1	76,6
Gebelik sürecinde ebenizden destek almamış olsaydınız kendinizi yalnız hisseder miydiniz?	n	0	3	5	34	129
	%	0	1,8	2,9	19,9	75,4
Ebelik hizmetleri sizin beklentinizi karşılıyor mu?	n	0	4	24	70	73
	%	0	2,3	14,0	40,9	42,7
Ebenizin doğum sonrası ağrı yönetimi konusunda size yeterli bilgi sağladığını düşünüyor musunuz?	n	0	7	42	58	64
	%	0	4,1	24,6	33,9	37,4
Ebenizin doğum sonrası cinsel sağlık konusunda yeterli bilgi sağladığını düşünüyor musunuz?	n	0	19	36	61	55
	%	0	11,1	21,1	35,7	32,2
Ebenizin doğum sonrası kanama ve enfeksiyon riskleri konusunda size yeterli bilgi sağladığını düşünüyor musunuz?	n	0	22	50	39	60
	%	0	12,9	29,2	22,8	35,1
Ebenizin gebelik ve doğum sonrası egzersiz konularında size yeterli bilgi sağladığını düşünüyor musunuz?	n	0	14	48	52	57
	%	0	8,2	28,1	30,4	33,3
Ebenizin size doğum sancısı yönetimi konusunda yeterli bilgilendirme yaptığını düşünüyor musunuz?	n	1	22	43	55	50
	%	,6	12,9	25,1	32,2	29,2
Ebenizin doğum sonrası süreç hakkında size yeterince bilgi verdiğini düşünüyor musunuz?	n	0	15	42	58	56
	%	0	8,8	24,6	33,9	32,7
Ebenizin emzirme sırasında doğru pozisyon ve teknikleri kullanma konusunda size yeterli eğitimi verdiğini düşünüyor musunuz?	n	1	22	69	45	34
	%	,6	12,9	40,4	26,3	19,9
Ebenizin bebeğinizin beslenmesi, uyku düzeni ve sağlığı hakkında size yeterli bilgi sağladığını düşünüyor musunuz?	n	2	36	72	30	31
	%	1,2	21,1	42,1	17,5	18,1
Ebenizin bebeğinize yönelik tavsiyeler konusunda size yeterince bilgi verdiğini düşünüyor musunuz?	n	0	10	64	57	40
	%	0	5,8	37,4	33,3	23,4

Katılımcıların gebelik sürecinde ebelerden beklentileri ve bu beklentilerinin karşılanma durumu incelendiğinde; 'gebelik sürecinde ebelere danışarak karar alıyor muydunuz' sorusuna %70.8'inin kesinlikle katılıyorum, 'gebelik sürecinde ebenize danışmadan herhangi bir ilaç kullanmaya karar verdiniz mi' sorusuna %60.8'inin kesinlikle katılmıyorum, 'ebenizin sağlık kayıtlarınızı düzenli bir şekilde takip etmesini bekliyor musunuz' sorusuna %76'sının kesinlikle katılıyorum, 'ebelerin doğum öncesi ve sonrası bakım ve desteklerinin tüm gebeler için eşit olmasını bekler misiniz' sorusuna %48'inin kısmen katılıyorum dediği saptanmıştır. Gebelerin gebelik sürecinde ebelerden beklentileri ve beklentilerinin karşılanma durumu formunun diğer sorularına katılımcıların verdiği cevaplara Tablo 3'te yer verilmiştir.

TARTIŞMA

Yapılan bu çalışmada, gebelerin ebelerden neler beklediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Beklentilerin karşılanması, dolayısıyla daha kaliteli bir bakım sunulması için çalışma sonuçlarının ebeler açısından yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Çalışma sonuçlarına bakıldığında gebelerin %53.8'inin ilgili olma, güler yüzlü olma, cana yakın olma, sorularına cevap alma, bilgilendirici olma, profesyonel olma, mahremiyete önem verilmesi, nazik olma, merhametli olma, empati kurabilme, sabırlı olma, motive edebilme, resmi davranma özelliklerinin hepsini ebelerinden bekledikleri; %60.8'inin ebesine danışmadan ilaç kullanmadığı; %73.7'sinin gebelik sürecinde ebelerinin kendilerine daha fazla zaman ayırmasını istedikleri saptanmıştır.

Bayrami ve arkadaşları tarafından (2021) İran'da gebelik öncesi bakım alan evli kadınların tercihleri ve beklentilerinin ele alındığı çalışmada; gebe kadınların sürekli desteklenmek, bakım almak, etkili iletişim kurmak, gebelik öncesi hizmetlere erişim sağlamak, sağlık çalışanına kolay ulaşabilmek gibi beklentilerinin olduğu bulunmuştur. Çankaya ve arkadaşları tarafından (2014) doğum için başvuran gebelerin empatik iletişim beklentilerinin ebeler tarafından karşılanma durumunun incelendiği çalışmada; gebelerin ebelerden beklentileri arasında ilk sırada 'saygı' beklentisi olduğu bulunmuştur; diğer beklentilerin ise sırasıyla güler yüzlü olma, ilgili, güvenilir, iyi dinleme ve sabırlı olma olduğu görülmüştür. Ayrıca gebelerin çoğunluğunun, ebelerle sorunlarını rahatça paylaşabilmeleri ve güven duymalarında temel unsurun 'dinleme' olduğu tespit edilmiştir. Çalım ve arkadaşları tarafından (2021) gebelerin doğumda ebelerden beklentilerinin değerlendirildiği çalışmada; doğumda ebelerden en fazla beklenen özelliğin empati kurma, olumlu iletişim becerileri olduğu bulunmuştur. Literatürdeki çalışmalarla benzer şekilde bu çalışmada da benzer sonuçlar saptanmıştır.

Novick tarafından (2009) kadınların doğum öncesi bakım deneyimini değerlendirmek için 36 makalenin incelendiği derlemede; incelenen makalelerin yarısında gebeler psikolojik ve sosyal destek almak istedikleri, ilaç kullanma ve doğum eğitimi gibi konularda danışmanlık ihtiyacı duydukları belirlenmiştir. Shabila ve arkadaşları tarafından (2014) Irak'ta kadınların doğum öncesi bakıma ilişkin görüşleri ve deneyimlerinin ele alındığı çalışmada; gebelerin doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası dönem hakkında daha çok bilgi verilmesini bekledikleri bulunmuştur. Yapılan bu çalışmada gebelerin %60.8'inin

ebesine danışmadan ilaç kullanmadığı saptanmıştır. Ayrıca gebelerin ebeleri tarafından, gebelik sürecindeki ihtiyaçlarının tamamen algılanmasını bekledikleri, özellikle doğum ve doğum sonrası süreçlerde bazı konularla ilgili daha fazla bilgi ve eğitime ihtiyaç duydukları belirlenmiştir.

Bravo ve Noya tarafından (2014) doğum öncesi süreçte ebeveyn tutumları, bakım, beklentiler, değerler ve beslenmenin ele alındığı literatür taramasında; gebelerin sağlık bakımı almaya devam etmelerindeki en önemli etkenlerin yeterli zaman ayrılması, saygılı davranılması, ilgi gösterilmesi ve görüşmelerde bakım konusunda tatmin sağlanması olduğu ortaya çıkmıştır. Shabila ve arkadaşlarının (2014) çalışmasında; gebelerin, soru sorma ve bilgi almak için daha fazla zaman ayrılmasını, bakım vericilerin daha iyi bir iletişim dili kullanmasını bekledikleri bulunmuştur. Bu çalışmada da gebelerin ebelerinden ilgili, nazik ve sabırlı olmalarını, sorularına cevap vermelerini, bilgilendirici olmalarını bekledikleri ve kendilerine ebeleri tarafından biraz daha yeterli zaman ayrılması gerektiğini düşündükleri görülmüştür.

Bergman ve Connaughton tarafından (2013) hasta merkezli bakımla ilgili odak grup görüşmeleri yapılan çalışmada; sağlık ekibinde yer alan doktorlar ele alınmıştır ve gebelerin kişisel ilişkiler konusunda doktorlardan da beklentilerin yüksek olduğu saptanmıştır. Gebelerin kendilerini takip eden doktorlardan güler yüzlü olmasını, göz teması kurmasını, onları rahatlatmasını bekledikleri belirtilmiştir. Gebelerin doktorlarından soruları için yeterli zaman ayırmalarını ve sorularına sakince ve açıklayıcı cevap vermelerini bekledikleri görülmüştür. Sonuç olarak bir diğer sağlık disiplininin de gebelerin beklentilerinin benzer olduğu sonucuna varılmıştır.

SONUÇ

Gebelerin çoğunun doğumda ebelerinin empati kurabilmesini istemesi, doğumda iletişimin birincil öneme sahip olduğunu göstermektedir. Gebelerin ebeleri mesleki olarak yeterli gördükleri, fakat iletişim becerilerini yeterli bulmadıkları düşünülmektedir. Ebelerin iletişim becerilerini geliştirmeye yönelik hizmet içi eğitim programların planlanması, ebelik lisans eğitim müfredatının kişilerarası iletişim becerilerinin geliştirilmesi açısından zenginleştirilmesi ve bu alanda farkındalığı arttırmaya yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir (Çalım ve ark., 2021).

Sonuç olarak yapılan bu çalışmada gebelerin doğum öncesi, doğum ve doğum sonrası süreçte ebelerden beklentileri incelendiğinde genel olarak ebelik hizmetlerinden memnun oldukları görülmüştür. Ancak ebelerin tüm gebelere eşit hizmet sunmaları; gebelere yeterli zaman ayırmaları; gebelerin gebelik sürecindeki ihtiyaçlarını tamamen anlamaları; doğum sürecinde epidural anestezi, rahatlatıcı teknikler, pozisyon değiştirme ve doğum sancısı yönetimi konularında; doğum sonrası süreçle ilgili ise özellikle doğum sonrası ağrı yönetimi, cinsel sağlık, kanama ve enfeksiyon riskleri, egzersiz, emzirme, bebeğin beslenmesi, uyku düzeni ve sağlığı, bebeğe yönelik tavsiyeler gibi konularda biraz daha yeterli bilgi ve eğitim sağlamaları gerektiği saptanmıştır. Çalışma verilerinden elde edilen sonuçlara göre; ebelerin gebelerle olan iletişim becerilerinin ve tutumlarının değerlendirilmesi, ebelerin eğitimlerinin planlanması ve iyileştirilmesi için alana önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Veri kullanılabilirliği

Bu çalışmanın bulgularını destekleyen veriler, makul talep üzerine ilgili yazardan temin edilebilir.

KAYNAKLAR

- Akın, B., Yeşil, Y., Yücel, U., Boyacı, B. (2018). Doğum öncesi eğitim sınıflarında verilen eğitimin gebelerin doğum korku düzeyi üzerine etkisi. *Life Sciences*. 13(2), 11-20. <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.2.4B0016>
- Bayrami, R., Javadnoori, M., Allahverdi-pour, H., Esmaili, H., Latifnejad Roudsari, R. (2021). The preferences and expectations of married women receiving preconception care in Iran: A qualitative study. *Women Health*, 61(3), 265-276.
- Bergman, A. A., Connaughton, S. L. (2013). What is patient-centered care really? Voices of Hispanic prenatal patients. *Health Commun*. 28(8), 789-799. 10.1080/10410236.2012.725124
- Bravo, I. M., Noya, M. (2014). Culture in prenatal development: Parental attitudes, availability of care, expectations, values, and nutrition. *Child Youth Care Forum*. 43(4), 521-538. 10.1007/s10566-014-9251-4
- Çalım, S. İ., Demirci, H., Ulaş, S. C. (2021). Gebelerin doğumda ebelerden beklentileri. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 4(1), 49-57. <https://doi.org/10.48124/hsagbilder.842595>
- Çankaya, S., Ak, A., Polat, Y., Filiz, F., Künduro, F., Mızrak, F., et al. (2014). Doğum için başvuran gebelerin empatik iletişim beklentilerinin ebeler tarafından karşılanma durumu. *Genel Tıp Dergisi*. 24(1), 7-14.
- Demir, R., Taşpınar, A. (2021). Doğum öncesi eğitimin doğum sonu yaşam kalitesi üzerine etkisi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*. 10(2), 154-165. <https://doi.org/10.53424/balikesirsbd.794309>
- Geriş, B. K., Kaya, Ç. A. (2016). Türk kadınları için gebelik bakım beklentisi ölçeği metodolojik bir çalışma. *Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi*, İstanbul, ss. 8-13.
- İşbir, G. G., Serçekuş, P., Çoker, H. (2015). Doğuma hazırlık eğitiminin doğum deneyimi ve doğumdan memnuniyet üzerine etkisinin incelenmesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Obstetric-Women's Health and Diseases Nursing-Special Topics*. 1(1), 10-15.
- Kadıoğlu, B. G., Tanrıverdi, E. Ç., Göktürk, E. B. (2019). Doğuma hazırlık eğitiminin lohusaların duyu durumuna etkisi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 22(3), 189-195. <https://doi.org/10.17049/ataunihem.565402>
- Mete, S., Çiçek, Ö., Tokat, M. A., Çamlıbel, M., Uludağ, E. (2017). Doğuma hazırlık sınıfların doğum korkusu ve doğum tercihi ve doğuma hazır oluşuğa etkisi. *Türkiye Klinikleri Hemşirelik Bilimleri Dergisi*. 9(3), 201-206. 10.5336/hemşireler.2016-53977
- Muslu, A., Yanıkerem, E. (2020). Doğum Beklentileri ve Deneyimleri Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlilik güvenirlik çalışması. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*. 13(4), 231-244.
- Novick, G. (2009). Women's experience of prenatal care: An integrative review. *J Midwifery Womens Health*. 54(3), 226-237. 10.1016/j.jmwh.2009.02.003.
- Sarıhan, K. E., Nazik, E. (2022). Gebelerin stres düzeyinin gebelikteki bakım beklentisi üzerine etkisi. *YÖBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 3(2), 147-159.
- Shabila, N. P., Ahmed, H. M., Yasin, M. Y. (2014). Women's views and experiences of antenatal care in Iraq: A Q methodology study. *BMC Pregnancy Childbirth*. 14(43), 1-11. 10.1186/1471-2393-14-43
- Steel, A., Lucke, J., Reid, R., Adams, J. (2016). A systematic review of women's and health professional's attitudes and experience of preconception care service delivery. *Family Practice*, 33(6), 588-595. 10.1093/fampra/cmw094
- Yücel, U., Kurt, A. C., Cansever, S. M. (2018). Ebelikte yönetim ve liderlik. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(3), 93-100.
- Yurtsal, Z., Eroğlu, V. (2020). Gebelerin Dünya Sağlık Örgütü'nün pozitif gebelik deneyimi için tavsiye ettiği rutin doğum öncesi bakımı alma durumlarının değerlendirilmesi. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*. 29(3), 197-206. <https://doi.org/10.17942/sted.658439>